23/03/2020

23 Μαρτίου 1821: Μια επέτειος διαφορετική

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μεσσηνίας

Του Αρχιμ. Φιλίππου Χαμαργιά,
Πρωτοσυγκέλλου της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας

Το ημερολόγιο δείχνει 23 Μαρτίου 2020.... Η σημερινή ημερομηνία αποτελεί ένα ορόσημο για την ελληνική ιστορία. Πριν 199 χρόνια, αυτή η ημέρα απετέλεσε την απαρχή της Ελληνικής Επανάστασης, με την απελευθέρωση της πόλης της Καλαμάτας, καθιστώντας την ως την πρώτη ελεύθερη πόλη από τον οθωμανικό ζυγό.
Κάθε χρόνο η πόλη της Καλαμάτας ζούσε αυτήν την ημέρα σε διαφορετικούς ρυθμούς από τις υπόλοιπες μέρες. Ήταν για την πόλη μας ένα δεύτερο Πάσχα, μια δεύτερη ανάσταση!!! Ναι, δεν ήταν απλώς επανάσταση ήταν ανάσταση!!!
Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης βρισκόταν στην Καρδαμύλη και οι Φιλικοί είχαν κάμψει τις αντιρρήσεις του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη για το άκαιρο του ξεσηκωμού. Στα μέσα του μηνός ένα πλοίο φορτωμένο με πολεμοφόδια, σταλμένο από τους Φιλικούς της Σμύρνης και του Αϊβαλί, φθάνει στο λιμάνι του Αλμυρού, έξω από την Καλαμάτα. Ο Νικηταράς και ο Αναγνωσταράς με τους άνδρες τους

αναλαμβάνουν να μεταφέρουν το πολύτιμο φορτίο σε ασφαλές μέρος. Οι οθωμανικές Αρχές της Καλαμάτας πληροφορούνται το γεγονός και ενεργώντας αφελώς ζητούν να μάθουν από τους προκρίτους το περιεχόμενο του φορτίου και γιατί συνοδεύεται από ενόπλους. Αυτοί τους απαντούν ότι οι ένοπλοι είναι χωρικοί που συνοδεύουν φορτία λαδιού για το φόβο των ληστών. Ο Πασάς της Καλαμάτας, Σουλεϊμάν αγάς Αρναούτογλου, πείθεται και ζητά τη βοήθεια των Μανιατών, που στέλνουν στην πόλη 150 άνδρες, υπό τον Ηλία Μαυρομιχάλη, για αντιπερισπασμό.
Από τις 17 Μαρτίου, όμως, οι πρόκριτοι της Μάνης, υπό την αρχηγία του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, είχαν υψώσει τη σημαία της επανάστασης στην Τσίμοβα, σημερινή Αρεόπολη της Λακωνίας. Ο παπάς του χωριού όρκισε και ευλόγησε τα όπλα των καπεταναίων και των παλικαριών τους στην εκκλησία των Ταξιαρχών. Ουσιαστικά οι Μανιάτες ξεκίνησαν την Επανάσταση, οκτώ ημέρες πριν από την προκαθορισμένη έναρξη της εορτής του Ευαγγελισμού. Αμέσως μετά ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης και ο Γιατράκος ξεκινούν για το Μυστρά και τη Μονεμβασιά, ενώ ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης οδεύουν με 2.000 άνδρες προς την Καλαμάτα.
Οι Μανιάτες, υπό τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, φθάνουν έξω από την Καλαμάτα στις 22 Μαρτίου και καταλαμβάνουν τους γύρω λόφους. Τότε μόνο ο Αρναούτογλου Πασάς κατανοεί τι συμβαίνει. Είναι αργά όμως για να διαφύγει στην Τριπολιτσά, καθώς η Καλαμάτα είναι αποκλεισμένη, και αποφασίζει να αντιτάξει άμυνα με τους Τούρκους της πόλης.
Όταν το πρωί της 23ης Μαρτίου 1821 οι επαναστάτες εισέρχονται στην Καλαμάτα, ο Ηλίας Μαυρομιχάλης ζητά από τον Αρναούτογλου να παραδοθεί, τονίζοντάς του το μάταιο της προσπάθειάς του. Πράγματι, ο αγάς παραδίδει στους επαναστάτες με πρωτόκολλο την πόλη και τον τουρκικό οπλισμό. Το μεσημέρι, μπροστά στην εκκλησία των Αγίων Αποστόλων και μέσα σε πανηγυρική ατμόσφαιρα, τελείται Δοξολογία και οι ιερείς ευλογούν τις σημαίες και ορκίζουν τους αγωνιστές. Επακολούθησε σύσκεψη των οπλαρχηγών, που αποφάσισαν τη δημιουργία μιας επαναστατικής επιτροπής, την οποία ονόμασαν Μεσσηνιακή Γερουσία, για τον καλύτερο συντονισμό του αγώνα. Η ηγεσία της ανατέθηκε στον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, που έφερε τον τίτλο Αρχιστράτηγος του Σπαρτιατικού και Μεσσηνιακού Στρατοπέδου . Την ίδια ημέρα η Μεσσηνιακή Γερουσία, με την παρακάτω προκήρυξή της προς την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, γνωστοποιεί ότι οι Έλληνες ξεσηκώθηκαν για την ελευθερία τους.
“Προειδοποίησις εις τας ευρωπαϊκάς αυλάς, εκ μέρους του φιλογενούς αρχιστρατήγου των σπαρτιατικών στρατευμάτων Πέτρου Μαυρομιχάλη και της Μεσσηνιακής συγκλήτου.
Ο ανυπόφορος ζυγός της οθωμανικής τυραννίας εις το διάστημα ενός και απέκεινα αιώνος, κατήντησεν εις μίαν ακμήν, ώστε να μην μείνη άλλο εις τους

δυστυχείς πελοποννησίους γραικούς, ει μη μόνον πνοή και αυτή δια να ωθή κυρίως τους εγκαρδίους των αναστεναγμούς. εις τοιαύτην όντες κατάστασιν στερημένοι από όλα τα δίκαιά μας, με μίαν γνώμην ομοφώνως απεφασίσαμεν να λάβωμεν τα άρματα, και να ορμήσωμεν κατά των τυράννων. πάσα προς αλλήλους μας φατρία και διχόνοια, ως καρποί της τυραννίας απερρίθφησαν εις τον βυθόν της λήθης, και άπαντες πνέομεν πνοήν ελευθερίας. αι χείρες ημών αι δεδεμέναι μέχρι του νυν από τας σιδηράς αλύσσους της βαρβαρικής τυραννίας, ελύθησαν ήδη, και υψώθηκαν μεγαλοψύχως και έλαβον τα όπλα προς μηδενισμόν της βδελυράς τυραννίας. οι πόδες ημών οι περιπατούντες εν νυκτί και ημέρα εις τας εναγκαρεύσεις τας ασπλάγχνους τρέχουν εις απόκτησιν των δικαιωμάτων μας. η κεφαλή μας η κλίνουσα τον αυχένα υπό τον ζυγόν τον απετίναξε και άλλο δεν φρονεί, ει μη την ελευθερίαν. η γλώσσα μας η αδυνατούσα εις το να προφέρη λόγον, εκτός των ανωφελών παρακλήσεων, προς εξιλέωσιν του βαρβάρου τυράνου, τώρα μεγαλοφώνως φωνάζει και κάμνει να αντηχή ο αήρ το γλυκύτατον όνομα της ελευθερίας. εν ενί λόγω απεφασίσαμεν, ή να ελευθερωθώμεν, ή να αποθάνωμεν. τούτου ένεκεν προσκαλούμεν επιπόνως την συνδρομήν και βοήθειαν όλων των εξευγενισμένων Ευρωπαϊκών γενών, ώστε να δυνηθώμεν να φθάσωμεν ταχύτερον εις τον ιερόν και δίκαιον σκοπόν μας και να λάβωμεν τα δίκαιά μας. να αναστήσωμεν το τεταλαιπωρημένον ελληνικόν γένος μας. δικαίω τω λόγω η μήτηρ μας Ελλάς, εκ της οποίας και υμείς εφωτίσθητε, απαιτεί ως εν τάχει την φιλάνθρωπον συνδρομήν σας, και ευέλπιδες, ότι θέλει αξιωθώμεν, και ημείς θέλομεν σας ομολογή άκραν υποχρέωσιν, και εν καιρώ θέλομεν δείξη πραγματικώς την υπέρ της συνδρομής σας ευγνωμοσύνην μας».
1821 Μαρτίου 23, εν Καλαμάτα. Εκ του σπαρτιατικού στρατοπέδου
Πέτρος Μαυρομιχάλης, αρχιστράτηγος σπαρτιατικού και μεσσηνιακού στρατού”
Όλα αυτά τα βιώναμε κάθε χρόνο, εμείς εδώ στην Καλαμάτα, μέσα από την επίσημη Δοξολογία και τις εορταστικές εκδηλώσεις που τελούνταν, προς τιμήν των αγωνιστών και προς επιβεβαίωση πως όλοι εμείς είμαστε ελεύθεροι απόγονοι όλων εκείνων που είχαν ιδανικά και τα υπερασπίζονταν.
Φέτος όμως όλα είναι διαφορετικά. Δεν βιώνουμε την ανάσταση της πόλης, αλλά αναμένουμε την ανάσταση της ανθρωπότητας, η οποία έχει πληγεί από την πανδημία του κορωνοϊού.
Φέτος δεν θα ηχήσουν δοξολογικά οι καμπάνες της πόλης της Καλαμάτας, ούτε θα ακουστούν οι κρότοι από τα καριοφύλια των αγωνιστών. Δεν θα ακουστεί ο ήχος του κλαρίνου να καλεί τους Καλαματιανούς να χορέψουν.
Όμως οι πρόγονοί μας, μας έμαθαν να ελπίζουμε, να προσδοκάμε και να αγωνιζόμαστε. Μπορεί να μην γίνουν φέτος όλα όσα γίνονταν τόσα χρόνια, όμως με τον αγώνα της σοβαρότητας και της υπακοής στους νόμους και με την ελπίδα και την προσδοκία της Αναστάσεως του Χριστού και της ανθρωπότητας, είμαστε

βέβαιοι πως όλα θα περάσουν, αρκεί να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων. Αρκεί ο καθένας μας να κάνει την επανάσταση έναντι του εγωισμού του και να αναλογισθεί το μερίδιο της προσωπικής του ευθύνης.

Πηγές:
1. www. sansimera.gr
2. Β. Π. Παναγιωτόπουλος, «Η προκήρυξις της Μεσσηνιακής Γερουσίας, προς τας ευρωπαϊκάς αυλάς», Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας, 12 (1957-1958) 149-150.